

Pozegnanie prof. dr. inż. Jerzego W. Doerffera

Profesor Jerzy Doerffer, honorowy przewodniczący Towarzystwa Przyjaciół „Sołdka”, z dyrektorem CMM dr. Jerzym Litwinem i prof. Bolesławem Mazurkiewiczem, następcą na stanowisku przewodniczącego Towarzystwa. Symboliczne zdjęcie w dniu reaktywacji TP „Sołdka”, 22 marca 2005 roku. Fot. Ewa Meksiak

9 sierpnia zmarł prof. dr inż. Jerzy Doerffer, niekwestionowany autorytet w dziedzinie budownictwa okrętowego, którego będziemy pamiętać zwłaszcza z niestrudzonych działań na rzecz zachowania morskiego dziedzictwa kulturowego. W 1946 roku, jako absolwent Politechniki Gdańskiej i Uniwersytetu w Glasgow, po przedwojennych i wojennych praktykach w Anglii, był jednym z najlepiej wykształconych polskich inżynierów. Zainicjował budowę kutrów rybac-

kich według rewolucyjnej technologii (o konstrukcji stalowej całkowicie spawanej, budowanych w specjalnej obrotnicy). To właśnie Jemu, pomimo młodego wieku (miał 28 lat!), powierzono budowę pierwszej powojennej serii statków w Stoczni Gdańskiej, którą inaugurował s.s. „Sołdek”. 35 lat później, będąc profesorem i rektorem Politechniki Gdańskiej, czynnie zaangażował się w dzieło zachowania tego parowca dla przyszłych pokoleń. Został współtwórcą i przewodniczącym Komitetu Opieki nad „Sołdkiem”, który z czasem przekształcił się w Towarzystwo Przyjaciół „Sołdka”. To dzięki Jego wstawiennictwu Gdańska Stocznia Remontowa podjęła się remontu i przebudowy statku na cele muzealne, a działa się to czasie wybitnie niesprzyjającym jakimkolwiek przedsięwzięciom. Dzieło swoje doprowadził do końca: 17 lipca 1985 roku odbyło się uroczyste otwarcie statku-muzeum „Sołdek”, oddziału CMM. Jeszcze w zeszłym roku Profesor zgłosił gotowość dalszej pracy na rzecz przyszłości statku, zostając honorowym przewodniczącym reaktywowanego Towarzystwa Przyjaciół „Sołdka”. Był ponadto członkiem dwóch kadencji Rady Muzeum. Wraz z Jego odejściem straciliśmy jednego z największych przyjaciół.

WYDARZENIA

Uroczystości w latarniach morskich

Latarnia morska w Stilo ma sto lat! Z tej okazji Towarzystwo Przyjaciół CMM, organizujące ruch turystyczny w latarniach morskich od Stilo po Krynicę Morską, przygotowało specjalne uroczystości. Odbyły się one 29 lipca, najpierw w Rozewiu, a potem w Stilo, a ich gospodarzami byli: dyrektor Urzędu Morskiego w Gdyni dr kpt. ż.w. Andrzej Królikowski, prezes TP CMM dr Fryderyk Tomala i dyrektor CMM dr Jerzy Litwin. W Rozewiu odsłonięto replikę tablicy nominacyjnej z 1935

roku, upamiętniającej nadanie rozewskiej blizie imienia Stefana Żeromskiego. Dokonano też oficjalnego otwarcia dla zwiedzających zabytkowego obiektu starej maszynowni, wyremontowanej przez TP CMM wiosną tego roku. Następnie przeniesiono się do Stilo, gdzie odsłonięto tablicę pamiątkową z okazji 100-lecia funkcjonowania latarni, którą ufundował gdyński Urząd Morski, zwiedzono też wystawy przygotowane z okazji jubileuszu. Patronat honorowy nad uroczystościami objęli panowie: wicemarszałek Sejmu RP, prezes Ligi Morskiej i Rzeczej Bronisław Komorowski i minister gospodarki morskiej Rafał Wiechecki. W ich imieniu w obchodach wzięli udział kontradmirał Stanisław Lisak i pani Magdalena Jabłonowska, a spośród licznie zgromadzonych gości przemówienia wygłosili: senator Dorota Arciszewska-Mielewczyk, wiceminister kultury i dziedzictwa narodowego Jarosław Sellin, komandor por. Roman Kiełpikowski i starosta pucki Artur Jabłoński. O rodzinnych tradycjach służby w latarni w Rozewiu opowiedział starszy latarnik Aleksander Krężałek, historię stuletniej jubilatki – latarni w Stilo przedstawił autor monograficznego opracowania na jej temat, wiceprezes TP CMM Apoloniusz Łysejko, a starszy latarnik Romuald Łozicki zaprezentował sylwetki latarników pełniących w tej latarni służbę.

ARCHEOLOGIA PODWODNA

Podwodny skansen archeologiczny

Co można zrobić z wrakami, które muszą być usunięte z dotychczasowego miejsca zalegania, przedstawiają dużą wartość historyczną, ale są na tyle niekompletne, że nieopłacalne jest ich podnoszenie i poddawanie wieloletniej konserwacji? Pomysł pani Iwony Pomian, kierownik Działu Badań Podwodnych CMM, to stworzenie podwodnego skansenu (parku) archeologicznego, który stanie się chronioną strefą ekspozycji wraków. Przyszły skansen, zlokalizowany pomiędzy Jelitkowem a Orłowem, ma na razie dwa eksponaty: ulokowane w tym miejscu w 1980 roku pozostałości szwedzkiego okrętu wojennego „Solen”, który zatonął wskutek wybuchu w czasie bitwy pod Oliwą w 1627 roku i fragment drewnianego wraka z II połowy XIX wieku, znaleziony w maju w trakcie prac nad poszerzeniem wejścia do gdańskiego portu. Ten drugi opuszczony został w pobliże wraka „Solena” 20 lipca, po akcji ratowniczej, w którą zaangażowane było CMM, Urząd Morski w Gdyni i Przedsiębiorstwo Robót Czerpalnych i Podwodnych w Gdańsku jako bezpośredni wykonawca robót. Wraki są ogólnodostępne, choć do ich oglądania trzeba mieć sprzęt nurkowy (leżą na głębokości ok. 15 metrów). Dział Badań Podwodnych CMM przewiduje wydanie krótkiego przewodnika po wrakach, wyjaśniającego płytwonurkom tajniki budowy dawnych statków.

Fragment drewnianego kadłuba XIX-wiecznego statku opuszczany w pobliże „Solena”. Fot. Tomasz Bednarz

Rejs szkoleniowy Rosjan

W drugim tygodniu sierpnia na pokład statku badawczego CMM „Kaszubski Brzeg” zaokrętowali goście z kalinińgradzkiego Muzeum Wszechoceanu. Pan Aleksandr Makarov uczestniczył w pracach nurkowych, natomiast pan Nikołaj Parikov prowadził dokumentację wideo prac pokładowych. Muzeum Wszechoceanu planuje bowiem stworzenie ekipy archeologów-płetwonurków i prowadzenie systematycznych badań podwodnych, jego przedstawiciele skorzystali więc chętnie z zaproszenia dyrektora CMM dr. Jerzego Litwina, aby zebrać informacje i doświadczenia bezpośrednio w pracy archeologicznej.

WIZYTY

Gdańskie pamiątki żeglarskie

Pan Klaus Böhm (po lewej) przekazuje rodzinne pamiątki przestawicielowi CMM, panu Wojciechowi Ronowskiemu. Fot. B. Galus

Pod koniec lipca odwiedził CMM częsty gość – pan Klaus Böhm z Niemiec, który od kilku lat systematycznie obdarowuje nasze Muzeum pamiątkami dokumentującymi historię niemieckiego żeglarstwa, zwłaszcza z okresu Wolnego Miasta Gdańska. W tym roku przekazał do naszych kolekcji puchar Preussischer Regatta Verband z 1903 roku, wykonaną ze srebra i emalii odznakę Akademischer Segler

Verein zu Danzig, a także dokumenty żeglarskie wystawione przez Senat Wolnego Miasta oraz Deutscher Segler Verband na nazwisko Güntera Vettina, swojego ojczyma. W ramach podziękowań pan Böhm zaproszony został do obejrzenia organizowanej w Spichlerzach na Ołowiance wystawy „Dzieje morskie II Rzeczypospolitej”, gdzie z niekłamaną radością przekonał się, że podarowane przez niego wcześniej zabytki będą wyeksponowane w części poświęconej żeglarstwu.

Spotkanie w muzeum

Spotkanie możliwe tylko w muzeum: pani Hanna Włodarczyk i jej pradiad, Leon Wyczółkowski. Fot. Bernadeta Galus

Wystawę „Leon Wyczółkowski – nad Wisłą i nad Bałtykiem”, zorganizowaną na sezon letni w Spichlerzach na Ołowiance, odwiedziła pani Hanna Włodarczyk, najbliższa żyjąca krewna malarza. Leon Wyczółkowski zmarł w 1936 roku bezpotomnie, a spuściznę po nim przekazano do Muzeum w Bydgoszczy, dziś noszącym jego imię. Pani Hanna, jak sama przyznaje, nie odziedziczyła zdolności artystycznych po swoim stryjczym pradiadku. Nie ma też po nim żadnych pamiątek, z tym większym zainteresowaniem zwiedziła więc wystawę w CMM, w eksponowanych pracach odnajdując motywy zapamiętane z oglądanych w dzieciństwie obrazów znakomitego przodka.

Wystawa o m.s. „Piłsudski”

Pan Mike Oborski, honorowy konsul RP w Wielkiej Brytanii, jest także założycielem Towarzystwa M.S. „Piłsudski”, upowszechniającego wiedzę o słynnym transatlantyku. W sierpniu po raz kolejny odwiedził CMM w związku z projektowaną ekspozycją o statku. Planuje, że wystawa będzie gotowa do końca przyszłego roku, a po jej zakończeniu wszystkie eksponaty, w tym pamiątki zebrane wśród brytyjskiej Polonii, zostaną przekazane do naszego Muzeum.

NASZE ODDZIAŁY

Rozwój dróg wodnych szansą dla regionu

Najmłodszy oddział CMM, Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich, po raz pierwszy stał się miejscem organizacji ogólnopolskiego wydarzenia. 5 sierpnia odbyła się tam konferencja pt. „Aktywizacja turystyki wodnej w województwie pomorskim”, w której wzięli udział m.in. wicemarszałek senatu Maciej Płażyński i marszałek województwa pomorskiego Jan Kozłowski. Przedstawiono koncepcje rewitalizacji dróg wodnych delty Wisły i Zalewu Wiślanego i ich wykorzystania dla rozwoju regionalnego oraz projekty rozbudowy portów jachtowych w Krynicy Morskiej i Kątach Rybackich. Konferencji towarzyszyły uroczystości: podpisanie memoriału w sprawie ratyfikacji przez RP Europejskiej Konwencji AGN – porozumienia o drogach żeglownych o międzynarodowym znaczeniu, wymiana deklaracji współpracy województw północnych i zachodnich w sprawie rozwoju Międzynarodowej Drogi Wodnej E-70, a także odsłonięcie pomnika promującego ideę przekopania kanału przez Mierzęję Wiślaną. W konferencji wzięło udział około 80 osób, a honory gospodarza ze strony CMM pełniła pani wicedyrektor Teresa Boguszewska.

Postępy w remoncie Muzeum Wisły

XIX-wieczny budynek pofabryczny, siedziba tczewskiego oddziału CMM, nabiera nowego blasku. Przebudowa i modernizacja prowadzone są szybko i skutecznie. Zakończono prace nad uzbrojeniem technicznym, położono instalacje, wylano stropy sal wystawowych, postawiono konstrukcję dachu. Gotowa jest nowa klatka schodowa, trwa montaż windy. Jest więc duża szansa, że inwestycja, współfinansowana z funduszy europejskich, centralnych i samorządowych, zakończona zostanie jeszcze w tym roku.

Stan prac remontowo-budowlanych na koniec lipca. Fot. Jerzy Litwin